

Výrobky, řemesla a lidé

Beskydy se pyšní již 26 nositeli certifikátu Vyrobeno v BESKYDECH®. Čerstvě certifikované výrobky si prohlédnete na straně 3.

Střípky odjinud

Vznikly 3 nové regionální značky, zavádí se certifikace ubytovacích a stravovacích služeb, rozšiřují se prodejní místa s certifikovanými výrobky.

Počátky lyžařství na Valašsku

O tom, co přineslo lyžování obyvatelům Valašska na počátku minulého století, se dočtete na straně 2.

Doma v BESKYDECH

Noviny pro milovníky Beskyd, jejich přírody a lidí.

Osud světa v nákupním košíku

Co můžeme dělat, abychom současně s výrobky, které kupujeme, nepodporovali dětskou práci, chudobu a vykácené tropické lesy? Poměrně mnoho. Vybírat si zboží, u něhož je garantován „čistý původ“.

Čaj k snídani, banán ke svačině, káva po obědě. Celý den v tričku Made in China a džínách Made in Malaysia, večer do pyžama vyrobeného v Turecku. Denně se obklopujeme výrobky z celého světa. Některé jsou z blízkého okolí, jiné ze vzdálených zemí, které většina z nás nikdy nenavštívila. Mnohé z toho, co vkládáme do svého nákupního košíku, pochází z nejhudších oblastí světa, ze zemí, kde bída, hlad, beznaděj a nedostatek jakýchkoliv příležitostí jsou na denním pořádku. Je snadné najít tam živitele rodiny, který bude pracovat za nižší než minimální mzdou, jen aby vůbec nějaké peníze přinesl domů. Je snadné pohrozit pracovníkům, že nebudou-li pracovat třináct hodin denně sedm dnů v týdnu, nahradí je jiní. Je snadné najít rodinu, která své dítě raději pošle pracovat, než aby hladovělo. Je snadné přesvědčit špatně placeného úředníka, aby přivřel oči nad nepovolenou těžbou dřeva nebo nad vypouštěním neupravené odpadní vody přímo do krajiny.

V seznamu ingrediencí na obalu výrobku takové údaje nenalezneme. Přesto není nadsázkou, když řekneme, že dětská práce, chudoba a zdevastované životní prostředí je součástí mnoha výrobků, které kupujeme. Zdá se neuvěřitelné, že moje oblíbená čokoláda by mohla mít něco společného s kakaem, které ze stromu dlouhou těžkou mačetou odtělí sotva dvanáctiletí kluci prodaní do „služby“ – rozuměj do otroctví. Nechce se věřit, že pěkné košile ve značkovém obchodě ušily k smrti unavené švadleny, které v době dokončování práce na zakázce už několik dní pořádně nespaly a za několikátý denní dřinu pak dostaly zhruba tolik, kolik utratíme za běžný víkendový nákup. Pěkně opracovaný zahradní nábytek z tropického týku snad také ani nemůže pocházet z míst, kde motorové pily nezákonně kácí nádherné obrovské velikány, v jejichž korunách se prohánějí poslední zástupci dosud nepoznaných druhů. A přesto: čísla a fakta mluví jasně.

Podle kalkulací organizace World Wide Fund for Nature se do ČR doveze zhruba 100 000 m³ nezákonně vytěženého dřeva ročně, řádově tedy desítky tisíc stromů.

(pokračování na str. 2)

Zdroj: Valašské muzeum v přírodě, Rožnov pod Radhoštěm

Pořídte si to pravé z Beskyd

Na stránkách těchto novin Vás už pravidelně seznamujeme s novinami ohledně značky pro pravé beskydské výrobky – Vyrobeno v BESKYDECH®. Ani v předešlých měsících se vývoj nezastavil – mezi osmi regiony ČR, kde nyní podobná značka existuje (jako Krkonoše, Šumava, Vysočina atd.), jsou Beskydy nejuspěšnější co do počtu certifikovaných výrobků a stále se tu něco děje.

Už 26 udělených certifikátů

Zatímcoskalní členové sdružení Lidé v Beskydech, o.s., kteří značku získali jako první na začátku roku 2006, už budou brzy žádat o obnovení platnosti certifikátu, nováčků stále přibývá. Letos v září zasedla Certifikační komise už po šesté a udělila dalších 6 certifikátů, takže se počet značených výrobků rozrostl na 26. Jejich skladba je už pestrá – od tradičních řemeslných

výrobků, přes inovativní a originální výrobky, pečivo nebo med až po pivo nebo likéry. Zkrátka, chcete-li si odvézt TO PRAVÉ Z BESKYD, je už opravdu z čeho vybírat.

Prodejní místa

A abyste nemuseli hledat a pít si, kde se dají tyto výrobky nakoupit, připravili jsme pro Vás seznam prodejních míst, který neustále doplňujeme a rozšiřujeme. Například na webových stránkách www.domaci-vyroby.cz si u každého výrobku můžete přečíst, kde se dá koupit, a také je zde společný seznam prodejních míst, která nabízí alespoň dva druhy výrobků:

Informační centrum Nový Hrozenkov
756 04 Nový Hrozenkov 451
tel. 571 451 806
janakrystynikova@seznam.cz

Sortiment: štipané holubičky paní Boženy Vrázelové, ručně tkané kober-

ce paní Jany Krystyníkové, dřevařské výrobky pana Jaroslava Hurty, tiskoviny pana Zdeňka Hartingera

Bio prodejna ZRNKO
Nerudova 140, 756 61 Rožnov p.R.
tel. 605 754 210
zrnko.roznov@centrum.cz

Sortiment: med od pana Josefa Řádka, příborská Freudovka od firmy Farnese Company, štramberské oplatky od firmy Šmíra Print

Informační centrum Valašského království Rožnov p.R.
Palackého 484, 756 61 Rožnov p.R.
tel. 571 655 196
ic.roznov@valasske-kralovstvi.cz

Sortiment: valašské škrábané kraslice paní Boženy Pařenicové, keramické výrobky paní Lenky Horecké, tiskoviny pana Zdeňka Hartingera

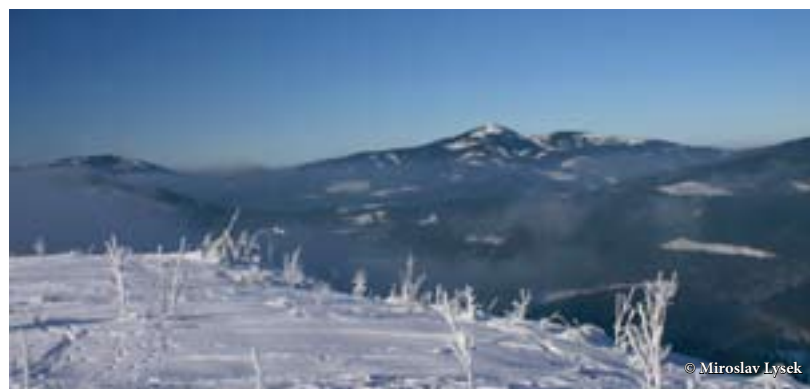
(pokračování na str. 2)

Nechme Beskydy v zimě spát

Ve chvíli, kdy se zkrátí den a rtuť na teploměru se začne pohybovat okolo nuly, se řady lidí začínou pít po informacích, kdy už konečně bude sníh. A když už je, tak kolik a kde – a to většinou jen s jediným cílem. Vyrazit na lyže. V Beskydech je přes 50 sjezdovek – od plácků u chaty pro malé děti, až po velké SKI areály s vleky, sjezdovkami, řvoucími ampliony a nacpanými parkovišti. Beskydy jsou po desítky let zaslíbeným pohořím i pro vyznavače dlouhé bílé stopy – rok od roku přibývá strojem upravených tras – a s nimi i lidí.

Není tedy divu, že část milovníků sněhu volí jiné způsoby pohybu po zasněžených kopcích.

Ti nejskalnější chodí pěšky – ostatně mnoho tras vedoucích k chatám je prohrnuto. Prošlapaná cesta bývá obvykle z Ostravice na Lysou horu. Pěšky se dá

© Miroslav Lysek

jít i z Pusteven na Radhošť, či se projít po hřebeni Gruně. Tento příspěvek ale chci věnovat především lidem, kteří se rozhodli vydat se do zasněžené krajiny, mimo protažené a vyšlapané stezky. Je v tom kus romantiky, chlapáckého boje s živly i vlastní pohodlností. Mám

Střípky odjinud

Tři nové regionální značky

V průběhu léta 2007 spolupracovalo REC ČR při zavádění regionálního značení ve třech nových regionech. Finance z norských fondů umožnily vznik značek MORAVSKÉ KRAVAŘSKO regionální produkt® v oblasti na horním toku řeky Odry a GÓROLSKO SWOBODA regionální produkt® v přeshraničním mikroregionu na Jablunkovsku, který zasahuje kromě Česka také do Polska a na Slovensko.

Třetí regionální značka VYSOČINA regionální produkt® začala působit na území kraje Vysočina. „Ve všech třech regionech probíhaly přípravy na spuštění stejně – došlo k několika seminářům, kde jsme společně s místními výrobci a aktéry upravovali pravidla značení a certifikační kritéria tak, aby byla šitá na míru potřebám každého regionu,“ popisuje Iva Dyková z REC ČR. „Z těchto seminářů vzešly také názvy a vzhled jednotlivých značek, stejně jako složení Certifikační komise, která je ustanovena v každém regionu samostatně,“ dodává Dyková.

(pokračování rubriky na str. 4)

nadace rozvoje občanské společnosti

ted' na myslí lidi, kteří se vydávají do lesů a hor se sněžnicemi, skialpovými, telemarkovými či backcountry lyžemi, snowboardem.

Mnozí z nich jistě tuší, že jejich koníček je „ochranářům“ trnem v oku – a málokdy si dovedou přiznat, že oprávněně. Lyžařům ve volném terénu nepřejí zákony – lesní zákon jízdu na lyžích v lese mimo cesty dokonce přímo zakazuje. Zákon o ochraně přírody omezuje vjezd a vstup mimo značené cesty v rezervacích.

Většina z výše zmíněných hřištníků nad tím však nechápavě krouží hlavou. Proč? Vždyť nic nepoškodíme, když tu leží 1,5 m sněhu! To je většinou pravda, ale jen část pravdy.

(pokračování na str. 2)

Pořidte si to pravé z Beskyd

(pokračování ze str. 1)

Beskydské informační centrum Místek
nám. Svobody 6, 738 02 Frýdek-Místek
tel. 558 646 888
info@beskydy-info.cz
www.beskydy-info.cz
Sortiment: keramické výrobky paní Lenky Horecké, tiskoviny pana Zdeňka Hartingera, příborská Freudovka od firmy Farnese Company

Informační centrum Velké Karlovice
756 06 Velké Karlovice 299
tel. 731 158 189
icentrum@velkekarlovice.cz
www.velkekarlovice.cz
Sortiment: dřevařské výrobky pana Jaroslava Hurty, tiskoviny pana Zdeňka Hartingera

Občerstvení František Šubert
Nádražní 172, 742 66 Štamberk
tel. 604 100 788
subert.ka@volny.cz
Sortiment: křehké válené uši a příborské šifle od pana Františka Šuberta, příborská Freudovka od firmy Farnese Company

Informační centrum Frenštát p.R.
náměstí Míru 1, 744 01 Frenštát p.R.
tel. 556 836 916, ic@mufranstat.cz
www.frenstat.info
Sortiment: keramické výrobky paní Lenky Horecké, tiskoviny pana Zdeňka Hartingera

Informační centrum Nový Jičín
Úzká 27/2106, 741 01 Nový Jičín
tel. 556 711 888, 556 768 288
icentrum@novy-jicin.cz

www.novyjicin.mic.cz
www.novy-jicin.cz
Sortiment: keramické výrobky paní Lenky Horecké, tiskoviny pana Zdeňka Hartingera

Kontaktní místo pro značku Vyrobeno v BESKYDECH®

Zejména výrobci, ale i další zájemci o informace ocení otevření kontaktního místa, které bylo zříze-no začátkem října 2007. Regionální koordinátorka značky, paní Radka Sachrová, je zde k dispozici pravidelně – zatím jeden den v týdnu, vždy v úterý od 8 do 16 hodin. Místo slouží výrobcům, kteří značku užívají, pro vyřizování různých administrativ-ních záležitostí s koordinátorkou, ale zároveň jsou zde k dispozici zdarma letáčky, katalogy výrobků, noviny aj. materiály, které jsou v rámci regio-nálního značení vydávány.

Kontaktní místo najdete na adre-se Vsetín, ul. Mostecká 361 (budo-va bývalého Telecomu), v přízemí budovy.

Změna území působnosti značky

Další důležitou událostí, ke které došlo v říjnu, je oddělení Jablunkovska z území, kde působí beskydská znač-ka. V mikroregionu Górolsko Swobo-da, kam celé Jablunkovsko spadá, totiž začala fungovat nová partnerská znač-ka GÓROLSKO SWOBODA produkt regionalny®. K oddělení došlo po sou-

hlasu všech zúčastněných stran, jde totiž o svébytný region Górolska, kte-rý se od zbytku Beskyd liší vlastním jazykem, krojem i tradicemi. Sama koordinátorka značky Radka Sachrová tuto změnu uvítala, odlehlé území pro ni bylo obtížně dostupné a zatím žádný výrobce odtamtud beskydskou značku neužíval.

Co se chystá

Ani o letošní zimu se dění nezasta-ví. Od prosince bude k dispozici nový a aktualizovaný katalog výrobků. Na leden je plánována slavnostní členská schůze sdružení Lidé v Beskydech, kde by se po dlouhé době měli sejít všichni držitelé certifikátu i další čle-nové sdružení a společně diskutovat o dalším vývoji značení.

A kromě řady jarmarků a akcí, o nichž se můžete dočíst na straně 4, se bude značka Vyrobeno v BESKY-DECH® prezentovat na veletrzích cestovního ruchu RegionTour v Brně (leden), Holiday World v Praze (únor), včetně souběžného gastronomického veletrhu Top Gastro.

*Těšíme se na Vás!
Iva Dyková, Lidé v Beskydech, o.s.*

Osud světa v nákupním košíku

(pokračování ze str. 1)

Výzkum Mezinárodního institutu pro tropické zemědělství ukázal, že při pěstování a prvotním zpracování kakaa využívají západoafričtí pěsti-telé ve snaze snížit výrobní náklady více než 200 000 dětí, které pracují s mačetami, chemickými postřiky

Kakao z Fair Trade bývá kvalitnější a zdra-vější, při jeho pěstování není nutné používat množství chemikálií.

a vykonávají další nebezpečné práce. Anita Roddicková, britská aktivist-ka za práva žen a obyvatel rozvojo-vých zemí, uvádí, že před odesláním zakázky ženy běžně musejí i v továr-nách vyrábějících oblečení pro znač-kové firmy pracovat od osmi ráno do tří hodin v noci. Několik hodin spí na podlaze mezi šicími stroji,

v sedm hodin ráno je probudí hlídač a směna začíná znovu.

Jen málokdo si nikdy nepoložil otázku, co s tím. Co jako spotřebite-lé takových výrobků zmůžeme? Dá se vůbec stávající situace změnit? Odpověď by vydala na celé studie a po jejich přečtení bychom dost možná nebyli o mnoho moudřejší než předtím. Ve zkratce se dá říci, že spotřebitel, který chce svou kupní sílu uplatňovat ve prospěch důstoj-ných pracovních podmínek, spraved-livějšího obchodování a zachování zdravého životního prostředí, má v mnoha případech na výběr mezi běžným výrobkem s nejasným půvo-dem a výrobkem šetrnějším k život-nímu prostředí nebo lidem. Stačí hle-dat, zajímat se, ptát se.

Na řadu otázek dává odpověď prá-vě probíhající kampaň Svět v nákup-ním košíku, která ukazuje obě strany mince – problematický původ mnoha běžných výrobků i možnosti, které máme, chceme-li podpořit ohledupl-nější způsob výroby a obchodu. Mezi ně patří především důraz na výrobky s certifikátem Fair Trade, FSC nebo BIO, ale také na místní výrobky, které za sebou nemají předtím, než přistanou v našem nákupním košíku, cestu kolem světa.

*Autor článku: Šárka Špačková
(předsedkyně občanského sdružení
Společnost pro Fair Trade a rozvojové
vzdělávání)
Foto - zdroj: Pavla Začalová*

Počátky lyžařství na Valašsku

(Pokračování z minulého zimního čísla)

Máte-li po přečtení článku „Nech-me Beskydy v zimě spát“ pocit, že by Beskydám bylo lépe bez jakýchkoli lyžařů, to vůbec nebylo naším zámě-rem. Naopak, uvědomujeme si, že už od svých počátků přináší lyžařství Beskydám prosperitu, jak se dočtete v tomto článku – jde jen o ohledupl-nost lyžařů vůči přírodě...

V minulém zimním čísle těch-to novin jsme již psali o ogaroch, kteří si přivydělávali ometáním zasněžených lyžařů a hlavně lyžařek od sněhu. Dnes Vám chceme přinést svědectví o tom, jak lyžařství začalo přispívat k hospodářskému povzne-sení občanů v Javorníkách. Cituje-me z knihy Útržky ze vzpomínek na Nový Hrozenkov od Karla Langera (profesora kreslení, malíře, grafika, národopisce), který v Novém Hro-zenkově působil jako učitel a tento kraj mu přirostl k srdci.

„Příležitosti se chopil Pepa Pav-lovský, začal vyrábět lyžařský vosk. Dával ho do krabiček od krému na boty. Šlo to dobře na odbyt. Pak si někde obstaral trochu větší poučení, z čeho se ten vosk dělá, a začal vyráb-ět univerzální vosk značky Javor-ník. Měl na něj tištěné tuby. To šlo na dračku, protože lyžařům záleželo jen na jednom – aby se jim nelepil sníh na lyže, nic jiného je nezajíma-lo. Jestli jsou vosky stoupající a sjezdové a na firny a prašany, o tom se neuvažovalo.“

Ještě výmluvnější jsou následují-cí příklady. „V dalším výkonnějším zlepšení přišly na řadu saně ruční a saně s potahem. U Vraneckého

sloužil u koní Plánka. Měl šest nebo ještě víc dětí, které na gruntě s ním pomáhaly. Požádal Vraneckého, jest-li by mu na neděli ty koně nepůjčil. Vranecký vděčně dovolil, protože koně je třeba nechat denně proběhnout. Na hnojné saně naložil Plánka až padesát párů lyží, na které si rozkročmo ještě přisedlo pár lyžařů. Taxa za lyže dvě koruny, za osobu pět. Výjezd na hře-ben stačil zopakovat. Příjem za neděli dvě až tři stovky, ba někdy až pět set. (Měsíční plat začínajícího učitele činil šest set sedmdesát korun.) Když si

Plánka našetřil, požádal Vraneckého o pozemek, popustil mu k tomu ještě několik mětic mírně svažitých polí přímo u stavení, a tak se bezzemek stal malorolníkem.“

„Jiný zdroj příjmů z lyžařů objevil hajný Volek, který bydlel uprostřed stoupání na hřeben, přesněji řečeno spadl mu do klína. Jednou napadlo nějakého lyžaře, který dostal žízeň, požádat v hájovně o trochu pitné vody. Hajná mu nabídla uvařit bylin-kový čaj. U horkého čaje poseděli, povidalo se a zatím přišli další lyžaři podívat se, proč ten první nejde, haj-

ná i jim nabídla čaj a tak se stalo, že pak další neděli vařila čaj ve velkém hrnci. K čaji přibyla nabídka domá-cího chleba s máslem a medem. Jed-nou zastihli lyžaři v hajného domě domácí zabijačku. Okamžitě mu všechno vykoupili, i syrové maso, to zase sebou domů. Od té neděle byla z mašíků poskupována od sou-sedů zabijačka každý týden. Hajný se vzdal povolání, zakoupil si dole v dědině hospodářství a všechny dce-ry dobře vyvdal.“

„Jindy se stalo, že kterýsi pasekář z vrcholu od hřebenu ohřál v peci sušené hrušky, hodil je do pytle na záda a zkusil je na hřebeni nabídnout promrzlým lyžařům. Že byly teplé, prodal je tak rychle, že ještě něko-likrát se musel vrátit do stavení pro další dávky. Příští neděli prodavačů křížal přibýlo. Co lyžaři nesnědli při lyžování, vzali si do autobusu a domů.“

„Tímto nové zdroje příjmu neskončily. Lyžaři z Brna a vzdá-lenějších měst přišli na to, že kdy-by mohli přijet už v sobotu večer (dopoledne bylo ještě pracovní dobou) a v Hrozenkově přespát, zis-kali by pro nedělní lyžování mno-hem více času. O noclehy však bylo zle. Z hospod jen pár lůžek. Místní lidé přece jenom přišli na to, že na jednu noc by se mohla rodina pře-sunout na seník, do chlévů či na půdu a uvolnit vytopenou jizbu pro lyžaře. Tak se stalo, že místní lidé čekali na příjezd autobusů a vlaků, na lyžaře, a vodili si je domů.“

Přísun peněz pohnul i místním obchodem a hlavně, jak se dále dozvídáme ve vzpomínkách pro-fesora Langera, zajistil místním přísun hotových peněz, protože mezi rolníky převažovala odměna v naturáliích.

Nechme Beskydy v zimě spát

(pokračování ze str. 1)

To, co z hlediska ochrany přírody vadí víc než hranou lyže useknutý vršek stromku, je přítomnost lidí v obdo-bí, kdy všichni volně žijící tvorové doslova bojují o přežití. Pracně hle-dají potravu, šetří s energií. Každé vyrušení lidmi a nutnost útěku v hlu-bokém sněhu vede ke ztrátě energie

lavinou (v zaváté strži potoka) nebo aby Horská služba musela čím dál častěji nasazovat na záchranné akce vrtulník. A to nemluvíme o postra-chu většiny českých a moravských hor jménem sněžný skútr.

Zkrátka a dobře – lidé, chovejme se zodpovědně. Zimní Beskydy nám poskytují sportovní vyžití na sjez-dovkách a ve stopě, s neskutečnými

a snižuje šance na přežití drsné zimy v horách. Možná vám bleskne hla-vou, že přeci nemůže být tak zle – ale ono je. Jak náš národ bohatne, mezi lidmi přibývá „skialpů“ a dal-šího vybavení určeného původně do nekonečných sněžných plání Alp či severských lesů. A na rolbou upra-vených sjezdovkách to zřejmě „není ono“. Z Beskyd se tak stává trénin-kové pohoří – stopy lyží, snowboar-dů i sněžnic najdeme na nejneuvěřitelnějších místech. Jen tak je možné, aby i v Beskydech zahynul člověk pod

výhledy až k Jeseníkům či Tatrám, zatímco doliny se topí v mlze. My jim zase dopřejme zasloužené období zimního klidu pro zvěť ve volné pří-rodě. Ticho má rušit jen vrzání sněhu pod vašimi nohama. Jen tak bude moci pozorný návštěvník v lesích stále nacházet stopy jinak neviditel-ných obyvatel hor – včetně plachého rysa ostrovida nebo smečky vlků.

*Mgr. Jiří Lehký
Správa CHKO BESKYDY*

Seznamte se s pravými beskydskými výrobky

Výrobky, řemesla a lidé

V září letošního roku udělila Certifikační komise regionální značky „Vyrobeno v BESKYDECH“ certifikát dalším šesti výrobkům nebo skupinám výrobků, se kterými se nyní můžete blíže seznámit. Dnes je tak v Beskydech uděleno již šestadvacet certifikátů a více než 80 výrobků nosí tuto značku.

Fotografie Beskyd a okolí

„Mám rád tento kraj nejen proto, že je na první pohled krásný, ale zejména proto, že jsem se tady narodil a že tady žiji,“ popisuje svůj vztah k Beskydům pan Miroslav Lysek. Fotografuje především krajinu a přírodní zajímavosti (pотоky, řeky, skály, mokřady), památky

(dřevěné kostely, zvoničky, poutní místa) a poslední dobou také folklorní, popř. jiné kulturní nebo společenské dění. Při fotografování přírody vyhledává především netradiční a neznámá místa a snaží se zachytit atmosféru okamžiku.

Miroslav Lysek
Štřelniční 2125, 738 01 Frýdek-Místek
tel.: (+420) 595 171 763
mob.: (+420) 602 883 789
mirek.lysek@tiscali.cz

Pomáda na rty a dezinfekce Lavosept®

Pomády na rty s UV ochranným faktorem vyrábí firma Amoené z květů stromů, plodů rostlin či ovoce. Alkoholový dezinfekční přípravek Lavosept® (gel či roztok) je použitelný pro hygienu v práci i doma a nevysušuje ani nedráždí pokožku. Vznik těchto výrobků popsali ve firmě následovně: „Krajaní aj turisté, fčeci mívajů vysuše-

né huby i ty ruky, které si němožu ladaskdž umyt' ani čimsy natřyt', ale hygienu jakusi zakladní by dodržovat' měli, nědaj Bože, když musí na zachod v tramtarii a voda nikdž. A tož něco vymyslime, ni? A bylo to!“

Amoené s.r.o.
Boženy Němcové 1238, 742 58 Příbor
tel.: (+420) 556 722 202
mob.: (+420) 602 616 304
info@amoene.cz, www.amoene.cz
kontaktní osoba: Petra Jandourková

Kožená galanterie

V dílně pana Martina Šimka vznikají různé kožené doplňky – opasky, náramky, obaly, plastiky i psí galanterie nebo výrobky na zakázku dle potřeb klienta (např. opasky v různých barvách – modrá, oranžová, zelená atd.). Použitý materiál z kůže pod značkou S.M.X. je výhradně ze 100% usně a pan Šimko na něj poskytuje doživotní záruku. Jedná se o čistě řemeslnou ruční práci, pouze prošívání opasků či přišívání různých komponentů je prováděno na šicím stroji.

Martin Šimko
Mládi 1559, 755 01 Vsetín
tel.: (+420) 776 266 559
simax.martax@seznam.cz
www.smx.cz

Příborské šifly

Historie tohoto trvanlivého perníkového pečiva spadá do dob, kdy se splavovalo dřevo po řece Lubině. Již v 17. století pekly příborské ženy šifly svým mužům, kteří odcházeli na dlouhou dobu do hor kácet stromy, z nichž skládali vory a splavovali je do Příbora a dále po Odře. Šifly si dlouho udržely své chutné vlastnosti a ve vlhku neplesnivěly. „Naše šifly mají tvar, který připomíná stromy složené do voru – šifu. Kofení společně s medem jim dodávají specifické aroma a záruku

trvanlivosti,“ dodává paní Marie Dospivová.

František Šubert
Nádražní 172, 742 66 Štramberk
tel.: (+420) 604 100 788
subert.ka@volny.cz
http://studioinfo.kvalitne.cz
zástupce: Marie Dospivová

Přikrývky, polštáře a další výrobky z ovčí vlny

V Palkovicích u Frýdku-Místku vyrábí firma Beskyd Agro a.s. vlněné prošívání přikrývky, polštáře, dětské přikrývky, čabráky, fusaky, ves-

ty, spací pytle či zdravotní polštáře. Prošíváním vlněnou přikrývkou tvoří náplň z ovčího rouna a povrchový materiál (100% bavlněná sytkovina). Rouno se vyrábí z pravé ovčí vlny rozčesáváním na kramplovacím stroji. Takto upravené rouno se vloží mezi dvě vrstvy sytkoviny

a prošije se dle nastaveného vzoru. Nakonec se přikrývka po obvodu načisto obšije.

Beskyd Agro a.s. Palkovice
739 41 Palkovice 619
tel.: (+420) 558 656 155-7
mob.: (+420) 603 283 983
beskyd@applet.cz
zástupce: Stanislav Pustka

Freudovo pivo

V květnu 2004 založil pan Richard Lichtenberg Příborský minipivovar, kde vaří pivo nesoucí jméno slavného příborského rodáka Sigmunda

Freuda. Už v listopadu roku 2004 začal sládek vařit zkušební várky a od ledna 2005 vaří pivo „naostro“. Dnes vyrábí kvasnicové, nepasterované a nefiltrované pivo stupňovitosti 10° – 13°, speciály 16° – 19°, tmavé pivo a ovocné speciály. „Pár mých dobrých zákazníků z „Bratrstva chmelové šišky“ tvrdí, že mé pivo vyvolává psychoanalýzu,“ říká s nadsázkou pan Lichtenberg.

Ing. Richard Lichtenberg
Dr. Čejky 1518, 742 58 Příbor
tel.: (+420) 608 345 508
bilhor@seznam.cz
www.freudovopivo.cz

Vlaštovky ze severu, aneb vše bývá o komunikaci

Krajina Beskyd zasahuje do různých regionů, které se liší svými tradicemi, sociální atmosférou a do určité míry i jazykem. Co se děje někde na Jablunkovsku nebo i Frýdecko-Místecku, bývá často vzdáleno zájmu Valašska a obráceně. Značka „Vyrobeno v BESKYDECH“ tak logicky zakořenila a žije především v místě, kde vznikla, kde se o ní ví a točí se kolem ní a pro ní nadšení lidé.

Nicméně vše je o zájmu a o komunikaci. Když jsem se jako koordinátor projektu týkajícího se propagace obce Krásná (ves pod Lysou horou v údolí řeky Mohelnice) dozvěděl, že reali-

zační firma Šmíra-Print užívá značku „Vyrobeno v BESKYDECH“, využil jsem této skutečnosti a na úvodním semináři požádal zástupkyni firmy paní Trochovou o její prezentaci. Podmínky mne zaujaly, a tak jsem pro podobnou akci probíhající později v Palkovicích pozval na „kus řeči“ před lidmi a s dataprojektorem přímo koordinátorku značky paní Sachrovou. Z debaty s ní na konci semináře vyplynulo, že ten den, kdy ráno jela do Palkovic, musela tuhle tu vesničku tak trochu hledat. To ale bylo v okamžiku, kdy po obědě odjížděla se dvěma žádostmi o udělení značky. Myslím, že ovčí vlna

z Palkovic (výrobce Beskyd AGRO, a.s.) měla ambici zcela na místě. Moje žádost, tak trochu reagující na existenci certifikátu u pana fotografa Zdeňka Hartingera, byla přece jen určitou troufalostí. Nicméně setkání s certifikační komisí ve Vsetíně bylo příjemné, a to nejen proto, že v ní zasedají příjemná a pro věc docela zapálená valašská „děvčata“ z Lidé v Beskydech, o.s., ale nakonec i proto, že se mi žádost podařilo obhájit nebo lépe řečeno – kritéria pro udělení značky jsem splnil.

Sever Moravskoslezských Beskyd je poněkud symbolicky chladnější v rozvoji občanských aktivit, v chá-

pání rodného kraje jako součásti vlastní identity a nakonec ve zdravém patriotismu vůbec. Proto se sem regionální značka z jihu šíří pomalu. Dva certifikáty získané nedávno na Frýdecko-Místecku však mohou být prvními vlaštovkami s poselstvím pozitivní změny.

Projekty, kde jsem se o značce dozvěděl, mezitím pokročily do stadia dokončení. Podobně jako na začátku, i na konci budou mít seminář. Jak jsem se zmínil – vše je o zájmu a komunikaci, a tak se docela těším, že na ně z Lidé v Beskydech zas někoho pozvu, že pozvání přijme a že se třeba k těm dvěma vlaštovkám ze severu přidá i nějaká další.

Miroslav Lysek

Zeptejte se místních

Na jejich rodinné zvyky

Když jsem se vdala a „pořídila“ si děti, dva velmi živé chlapečky, stála jsem brzo před problémem, co v některé exponované dny s nimi dělat. Například Vánoce – nejkrásnější svátky v roce – tolik bych potřebovala je na chvíli pohlídat a bezpečně zabavit...

Jednou na podzim jsme na výletě procházeli kaštanovou alejí a kloučky ty hnědé kuličky zaujaly natolik, že jsme měli všichni za chvíli plné kapsy i kapuce a taky svačtinový batůžek. Ale co s tím doma? Táta tedy nakoupil špejle a celý večer jsme vyráběli panáčky, zvířátka a různé věže a ohrádky. Přes půl oběvu jsme měli kaštanové město a děti si vyhrály. Po nějakém čase však bambulky seschly. S kluky jsme vytahali špejle a nadělení házeli do kbelíku. Pak stál dlouho v komoře, až přišly Vánoce. Ve svatém úklidovém nadšení se kbelík vyloupil ven. A co teď s polorozpadlými seshlými kaštany? Manžel měl hned jasno: „Kluci, jakmile přestane pršet, zaneseme kaštany

zvířátkům.“ A když na Štědrý den přestal mokřý sníh padat, vzal taťka kluky a kbelík plný kaštanů a vyrazili do lesa za domem. Chvilí jsem se ještě za oknem dívala na tu čistou skupinku a pak v klidu dokončila přípravu na kouzelný večer. Rodinka se vrátila asi za dvě hodiny, celkem k nepoznání, ale šťastná. Zablácené oblečky putovaly do koše, kluci místo kapra do vany a kbelík zpátky do komory.

Už 17 let nosíme na Štědrý den do lesa zvířátkům slavnostní večeři. Kaštany, které nasbíráme všude možně, brambory od babičky z Huslenek, mrkev od kamarádky z Jasenky, jablka z vlastního sběru z procházek. Vše se hodí pro hladovou lesní zvěř. Máme krásný rodinný zvyk, který dodržujeme, ačkoliv už kluci vyrostli. A jaké zvyky máte vy?

Květuše Nepožitková

Turistická informační centra v Beskydech

Další informace o značce Vyrobeno v BESKYDECH® a o prodeji značených výrobků získáte na informačních centrech v Beskydech:

Beskydské IC Frýdek-Místek
nám. Svobody 6, 738 02 Frýdek-Místek
tel. 558 436 887, info@beskydy-info.cz
www.beskydy.com, www.beskydy-info.cz

Beskydské IC, pobočka nádraží ČD
Nádražní 2052, 738 01 Frýdek-Místek
tel. 558 438 391, nadrazi@beskydy-info.cz
www.beskydy.com, www.beskydy-info.cz

Beskydské IC, pobočka Frýdland n.O.
Hlavní 308, 739 11 Frýdland nad Ostravicí
tel. 558 676 909, frydland@beskydy-info.cz
www.beskydy.com, www.beskydy-info.cz

Beskydské IC, pobočka Ostravice
739 14 Ostravice 264
tel. 558 682 584, ico@obec-ostavice.cz
www.obec-ostavice.cz, www.beskydy.com

Beskydské IC, pobočka Čeladná
739 12 Čeladná 714
tel. 558 684 400, ico@celadna.cz
www.beskydy.com, www.beskydy-info.cz

Bedkydské IC, pobočka Soběšovice
739 38 Soběšovice 10
tel. 558 404 555
knihovnasobesky@seznam.cz
www.sobesovice.cz, www.beskydy.com

Jablunkovské IC
Dukelská 600, 739 91 Jablunkov
tel. 558 340 607, info@jablunkov.cz
www.tesinske-beskydy.cz, www.jablunkov.cz

IC Nový Hrozenkov
756 04 Nový Hrozenkov 451
tel. 571 451 806, janakrystynikova@seznam.cz

IC Vsetín
Dolní náměstí 1356, 755 01 Vsetín
tel.: 571 441 441, ic.vsetin@mvk.cz
www.vsetin.mic.cz

IC ČSOP Pustevny
Horní stanice lanovky Pustevny
744 01 Trojanovice 477
tel.: 556 801 949
infocentrumpustevny@seznam.cz
http://ochranci.cz

IC Valašská Bystřice
756 27 Valašská Bystřice 316
tel. 571 646 085, kpvb@quick.cz
www.valasskabystrice.cz

IC Hukvaldy
739 46 Hukvaldy 40
tel. 558 699 221, infocentrum@ihukvaldy.cz
www.hukvaldy.eu

IC Frenštát pod Radhoštěm
nám. Míru 1, 744 01 Frenštát p.R.
tel. 556 836 916, ic@mufrenstat.cz
www.frenstat.info

IC ČD města Valašské Meziříčí
Nádražní 545, 757 01 Valašské Meziříčí
tel. 972 774 416, mohylova@opr.ova.cd.cz
www.valmez-city.cz

IC ČSOP Pulčín
Francova Lhota - Pulčín 13, 756 12 Horní Lideč
tel.: 571 410 229, infocentumpulcin@seznam.cz
http://ochranci.cz

Městské informační centrum Valašské Meziříčí
Komenského 169, 757 01 Valašské Meziříčí
tel. 571 615 200
info@agenturavia.eu
www.agenturavia.eu

IC přehrada Bystřička
prázdninové IC v budově na parkovišti
pod hrází nádrže Bystřička
infocentrumbystricka@seznam.cz
http://ochranci.cz

IC Velké Karlovice
756 06 Velké Karlovice 299
tel. 731 158 189
icentrum@velkekarlovice.cz
www.velkekarlovice.cz

IC Zvonice Soláň
Bzové 325, 756 05 Karolinka
tel. 604 824 274
ic-zvonice@solan-beskydy.cz
www.solan-beskydy.cz

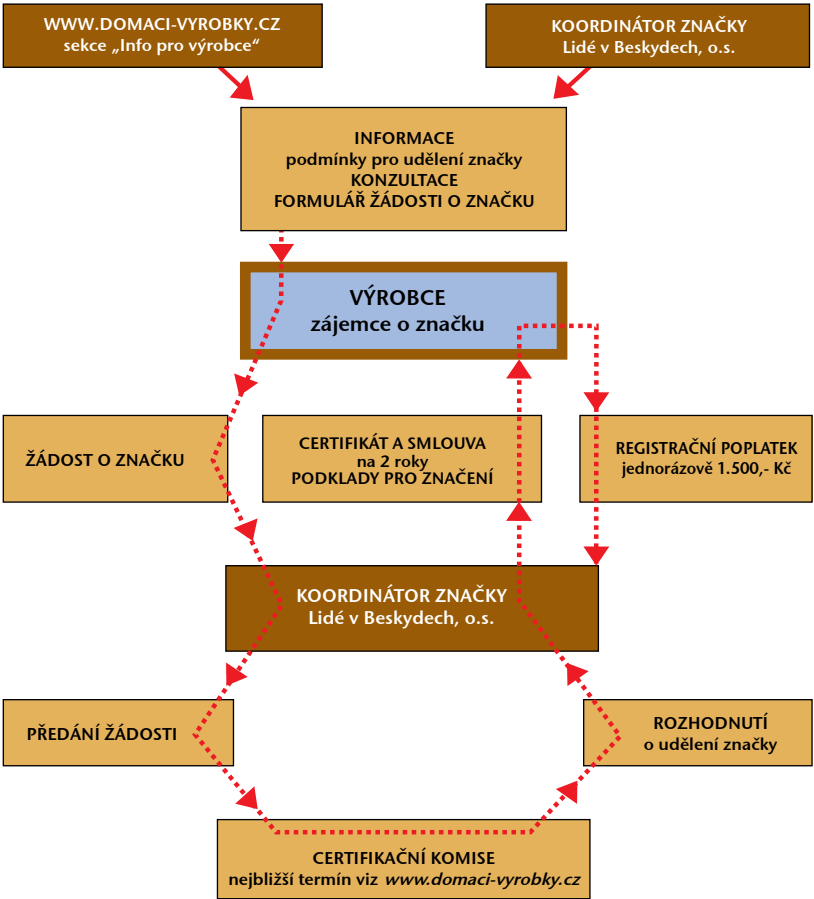
IC Horní Lideč
756 12 Horní Lideč
tel. 571 447 261, knihovna.hldec@wo.cz
www.horni-lidec.cz

Informační centrum Vsetín
Dolní náměstí 1356, 755 01 Vsetín
tel.: (+420) 571 441 441
www.vsetin.mic.cz

Jak získat značku

Schématický návod pro výrobce, jak mohou získat značku „Vyrobeno v BESKYDECH“[®]. Posloupnost kroků naznačuje červená tečkovaná čára.

Kontakt – koordinátor značky:

Lidé v Beskydech, o.s.,
756 31 Liptál 458

Kontaktní osoba:

Radka Sachrová, tel. 777 793 744
radka.sachrova@seznam.cz

Na skok v Bílých Karpatech

Regionálnímu značení výrobků se v Bílých Karpatech, stejně jako v ostatních regionech naší republiky, poměrně daří. Většina z prvních 11 výrobců předváděla a prodávala své výrobky na zářijových Jablečných slavnostech v Hostětíně. Do konce roku 2007 přibude dalších 7 či 8 certifikovaných výrobců. Jablečných slavností se zúčastnila i paní Anna Smýkalová z Valašské Polanky, nositelka značky Vyrobeno v BESKYDECH®. Předváděla výrobu koberců a libovala si, jak se jí v Hostětíně líbilo a příští rok se k nám chystá opět. Mohla by být inspirací i pro další nositele beskydské značky a tradiční jarmark v Hostětíně (letošní již sedmý v pořadí) se tak může stát setkáním certifikovaných výrobců ze dvou sousedních regionů.

Vrátím se ještě ke skupině nových uchazečů o regionální známku Tradiční Bílých Karpat, která má poměrně zajímavé a pestré složení – posuďte sami: dva včelaři, provozovatel pálenice, perníkářka, krajčářka, košíkář, loutkář a firma, která vyrábí rostlinné panenské oleje. Například Loutkář Josef Káňa z Návojně vyrábí nejen loutky (marionety), ale celá loutková divadla! Navíc pořádá kurzy, kde se zájemci mohou sami naučit vyrábět loutky podle svých představ.

Práce kolem regionálního značení – a určitě se to netýká pouze Bílých Karpat – je náročná, ale zajímavá a bez-

pochyby užitečná. Také je nesmírně obohacující, protože umožňuje setkávání s úžasnými lidmi, se kterými bychom se jinak možná vůbec nepotkali. O regionální značky se ucházejí šikov-

Paní Smýkalová, nositelka značky Vyrobeno v BESKYDECH®, na Jablečných slavnostech v Hostětíně

ní, zajímaví a nevšední lidé, pro něž je velmi často jejich práce koníčkem i životním stylem. Nenechte si tedy ujít Mikulášské a předvánoční jarmarky. Jeden z nejvyhlášenějších „jarmeků“ se koná na náměstí ve Valašských Kloboukách. Kromě spousty prodejců, předvádění starých, téměř zapomenutých řemesel a bohatého kulturního programu jsou jeho součástí velmi originální a mnohdy hodně divocí čerti. Ať už zavítáte letos nebo za rok na klobucký či hostětínský jarmark, budete u nás vítáni!

*Zdeněk Kučera,
koordinátor regionální známky Tradiční Bílých Karpat*

Přehled akcí:

podzim

18.11. – 16.12.2007
13. ročník výstavy betlémů Štamberkové Vánoce, Muzeum Zdeňka Buriana ve Štamberku

25.11.2007
Kateřinický jarmark, Velké Karlovice (8 – 15h)

30.11. – 1.12.2007
Jarmark řemesel, Luhačovice

zima

1.12.2007
Mikulášský jarmek, Valašské Klobouky

2.12.2007
Vánoční jarmark, Zámek Frýdek-Místek (9 – 15h)

2.12.2007
Jarmark se zabijačkou, Nový Hrozenkov

3. – 23.12.2007
Vánoční trhy, Masarykovo náměstí v Novém Jičíně

7.12.2007
Slavnostní rozsvícení vánočního stromu a Mikulášská nadílka, Valašská Bystřice (16h)

8.12.2007
Vánoční jarmark, Soběšovice (8 – 11h), pohostinství Nová Husarůvka

14.12.2007
Jarmark, Karolinka

15.12.2007
Mezinárodní festival Souznění, Kozlovice
Vánoční jarmark s lidovými řemesly (od 8h)

15.12.2007
Adventní trh, Dr. Parmy 254, Frenštát p. R.

15.12.2007
Valašská dědina – Vánoční jarmark, Valašské muzeum v přírodě v Rožnově p. R.

7. - 9.2.2008
Masopust, SVČ Fokus/Svinec, Nový Jičín

jaro

15.3.2008
Velikonoční jarmark, Nádvoří Žerotínského zámku, Nový Jičín

23.3.2008
Velikonoční jarmark, Zámek Frýdek-Místek

duben 2008
Velikonoční trh, Městské kulturní středisko, Dr. Parmy 254, Frenštát p. R.

Stríčky odjinud

(pokračování rubriky ze strany 1)

Na Šumavě vznikají kritéria pro služby

Díky podpoře z MŽP se od července 2007 schází pracovní skupina složená ze zástupců REC ČR, Regionální rozvojové agentury Šumava a Ústavu systémové biologie a ekologie, aby vytvořila pravidla a kritéria udělování značky ŠUMAVA originální produkt® pro služby. Pro začátek vznikají pro ubytování a stravování, ale do budoucna se počítá s rozšířením o další služby (průvodci, půjčovny, sportovní aktivity atd.). Členové pracovní skupiny diskutovali tato pravidla a kritéria také se zástupci z řad samotných poskytovatelů ubytovacích a stravovacích služeb. S prvními certifikovanými zařízeními se budou moci návštěvníci Šumavy setkat již počátkem roku 2008.

Výrobků s regionální značkou přibývá

Nejen v Beskydech roste zájem o regionální značku. Také v dalších regionech průběžně zasedají certifikační komise, na kterých jsou posuzovány žádosti o udělení značky. Například na Šumavě získalo značku osm nových výrobků (železnorudské pivo, lubska keramika, řezbářské výrobky, tiskoviny pro děti, výrobky ze skla, dámská a pánská obuv, dekorativní výrobky ze sušených rostlin a kovářské výrobky). Celkem je tedy na Šumavě 25 držitelů certifikátu. V Moravském krasu nosí značku osm výrobků nebo skupin výrobků (nové - malované kameny a tvaroslovné pečivo). V Orlických horách udělila komise již 12 certifikátů, naposledy letos v říjnu přírodním ovocným pálenkám, ličenskému chlebu, svátečním koláčům a dekoracím vyráběným Tiffany technikou.

Kde zakoupit Domácí výrobky?

Najít v regionech prodejní místo, kde by bylo možné zakoupit více produktů s regionální značkou, většinou není jednoduché. Přesto díky zájmu místních podnikatelů prodejní místa v regionech pomalu vznikají. V Moravském krasu se stal tahounem značení Pivovar Černá Hora, který zprovoznil v září prodejnu certifikovaných výrobků v Krhově. V Krkonoších ve Svobodě nad Úpou byla ve stejné době otevřena značková prodejna ateliéru Duhový domov, kde můžete zakoupit originální výrobky z plechu (konvičky, kbeličky), šperky, krkonošskou medovinu a další místní výrobky.

Doma v BESKYDECH • Sezonní (pololetní) turistické noviny pro území Beskyd • Evidence: MK ČR E 16893 • Vydává REC ČR (Senovážná 2, 110 00 Praha 1, IČO: 63837331) za spolupráce s Lidé v Beskydech, o.s. • **Kontaktní osoby:** Iva Dyková, tel./fax 224 222 843, iva.dykova@reccr.cz, mobil 724 159 439, Tereza Vacková, tel./fax 224 222 843, mobil 724 159 826, tereza.vackova@reccr.cz, Radka Sachrová, tel. 777 793 744, radka.sachrova@seznam.cz • **Grafický návrh a sazba:** 2123design s.r.o.

Vydávání těchto novin je financováno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti a dále z grantu Nadace Partnerství v rámci projektu FOA - nadačního fondu pro ekologické zemědělství, který je financován z prostředků UNDP-GEF. Více informací o tomto projektu získáte na www.foa.cz. Projekt byl finančně podpořen v grantovém řízení MŽP. Materiál nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP.

Logo partnerských organizací: eea grants, nadace rozvoje občanské společnosti, REGIONÁLNÍ ENVIRONMENTÁLNÍ CENTRUM Česká republika, C P K P, www.domaci-vyrobyky.cz, PARTNERSTVÍ, UN DP, FOA Nadace fondu pro ekologické zemědělství

